

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er er åpen *hver dag* kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOLD: Tro. — Katolsk ungdom — katolsk aksjon. — En moderne ungdom: Robert Artus — Le Frère Vincent. — Festdager i Rom. — † Fru Dagmar Engelhart. — Din messe og ditt liv. — Villa d'Este og den romerske Campagne. — Herhjemme. — Ord for dagen.

Tro.

Når vi betrakter den katolske tros skjønnhet, opphøyethet, fullkommenhet og trøst, kan det ikke annet enn slå oss med undren at ikke alle, eller iallfall de fleste som treffer den på sin veg, omvender seg til den og griper den med glede. Ikke minst de som nylig er blitt opptatt i Kirken og av egen erfaring kjenner den religiøse forvirring og usikkerhet som de fleste av deres landsmenn lever i, vil sikkert ha undret seg derover.

Mange grunner kan anføres som forklaring av denne vanskelighet. Jeg skal gi en som kanskje vil forekomme mange fullstendig triviell, men som dog har sin fulle mening. Mange blir ikke katolikker, fordi de ingen tro har. Selvfølgelig vil jeg ikke hermed si at de ikke tror på den katolske kirke, fordi de ikke tror på den. Jeg mener noe mere enn dette: Tro er en sinnstilstand, er en bestemt måte å tenke og handle på — alltid rettet mot Gud, men på meget forskjellige måter. Men de fleste mennesker har ikke en slik sinnstilstand. Man kunde tenke seg at de trodde på sin egen religion; det vilde være tro, om enn i en gal retning. Men de har ingen fast, bestemt tro på noen lærdom eller noe religiøst samfunn, og derfor tror de heller ikke på den katolske Kirke. Tro^o er en dyd, men den er utdød i en mengde menneskers hjerter.

Hva er da det å tro? Det er å gi sin tilslutning til en lære, ikke fordi vi kan bevise den er sann, men fordi Gud sier det, og han er den usvikelige sannhet. Og da Gud ikke sier det med sin egen stemme, men ved sine sendebuds stemmer, så er det å tro å gi sin tilslutning til et menneskes ord, fordi denne er et sendebud fra Gud. Det var tro i apostlenes tid, som ingen kan nekte; og hva det dengang var må det være no, for ellers hører det opp å være den samme ting. Det var de kristnes plikt uten noen tvil å motta alt hva apostlene erklærte for Guds åpenbaring; når disse hadde talt var det ikke nok å tie stille og ikke si

imot, nei deres ord måtte mottas med hjertets innvortes tilslutning. Det var ikke noe som minnet om å ta en bok fram, granske den og fortolke den etter beste overbevisning og tro så meget som man mener å finne i den.

Når tro altså er noe slik som her er nevnt, innser vi hvor fjernt de fleste mennesker er fra å besitte en virkelig tro. De kaller det overtro eller sneversynt å tro hva Kirken tror, og stole på at i all framtid vil dens avgjørelser i troens saker være ufeilbare. De ler ved tanken om å gjøre hva de første kristne unektelig gjorde i apostlenes dager. De spør ikke om hvorvidt den katolske kirke har autoritet, har lærdommens nådegave — et meget berettiget spørsmål — men de mener at det er treldom og presteherreedomme og overtro overhodet å innrømme noe eller noen en slik autoritet.

Men hvorledes når man til den sanne, apostoliske tro? Ja, det er en gave av Guds nåde. Og derfor kan vi ikke være den allmektige Gud takknemlig nok for at han har gjort oss til hva vi er. Det er unektelig mange beviser som kan bevege mennesker til å slutte seg til Kirken, men de tvinger aldri viljen. Vi kan meget godt kjenne dem uten å handle etter dem. Man kan være overbevist i tanken uten å være det i hjertet. De to ting er meget forskjellige: å se at man burde tro, og å tro. Fornuften, latt alene, vil føre deg til den slutning at du har tilstrekkelige grunner til å tro, men troen selv er en nådens gave. Derfor er du hva du er, ikke på grunn av dine egne utmerkede egenskaper og fortjenester, men ved Guds nåde, som har utvalgt deg til å tro.

Lov og takk ham derfor bestandig for hans mis-kunnhet; glem ikke at du har alt av nåde; hovmod deg aldri av det du har; be om at du aldri må miste det; og gjør ditt beste til at også andre kan få del i det.

J. N.

De onde ånder.

Av msgr. dr. K. Kjelstrup.

«Ti vi fører ikke kamp mot kjød og blod, men mot fyrstendømmer og makter, mot ondskapens åndelige hær under himmelen.»

(Efes. 6, 12.)

I forrige århundre utgikk de fleste angrep på kristendommen fra materialistenes rekke. De vidunderlige framskritt vitenskapen gjorde førte til den tro at i stoffet alene fantes forklaringen på hele universet og at kristendommen med dens tro på en oversanselig verden hørte heime blant fortidens antikkverte former for overtro.

Man la altfor stor vekt på de resultater man nådde ved å iakta fenomenene, så interessante de i virkeligheten var, ti nesten alt i naturen ble gjort til gjenstand for iakttagelse. For å nevne et eksempel, så ble det no mulig å iakttå et egg fra befrukningens første øyeblikk, gjennom alle utviklingens stadier inntil den lille fugleunge brøt gjennom sitt skall. Men man tenkte ikke på at dette allikevel ikke forøket vårt kjennskap til tingenes innerste årsak. Selv om vi i mange tilfeller nøyaktig vet hvilke prosesser naturen gjennomgår, vet vi ikke mer om det store «hvorfor» enn våre forfedre visste før oss.

Midt i denne tid som stillet seg så avvisende overfor alt som pekte hen på tilværelsen av en oversanselig verden, dukket spiritismen fram og grep om seg som en farsott. Den har jo i virkeligheten alltid eksistert i en eller annen form, ti den er så gammel som menneskeheten selv. Tenk bare på beretningen om kong Saul og heksen i Endor. Nekromantien eller åndemaningen har alltid her eller der hatt sine dyrkere. Etterhånden som kristendommen utbredte seg og erklærte alle forsøk på å etablere en forbindelse med ånde verdenen for synd, tapte imidlertid nekromantien terreng. I vår tid, da kristendommen ikke lenger er en ubrutt enhet, men et kaos av sekter og partier ved siden av den gamle, opprinnelige enhetskirke, Moderkirken, var det ikke å vente annet enn at en lære som lovet å bringe de levende i forbindelse med de avdøde måtte vinne terreng i de protestantiske land. Særlig etter verdenskrigen utbredte spiritismen seg med epidemisk fart og vant tallrike tilhengere i alle samfunnsklasser — personer som sto vaklende og uklare i sin kristentro og lengtet etter trøst i sorgen over sine kjære avdøde.

Den gamle Moderkirke har derfor gang på gang måttet løfte sin røst og rope et alvorlig varsko til dem som i strid med Guds hellige ord søker å komme i forbindelse med de døde, og den har måttet minne om at all apostolisk tradisjon har erklært åndemaningen for ukristelig. Ti ser vi bort fra alle de tilfeller, hvor de spiritistiske fenomener kan finne sin naturlige forklaring, er der fra kristelig synspunkt ikke tvil om at trafikken innebærer stor fare for at mørkets fyrste og hans drabanter får høve til å

drive sitt skjebnesvangre spill med de ofte utrolig naive og religiøst ubefestede mennesker som søker forbindelse med ånde verdenen.

Her er det på sin plass å minnes den hellige skrifts mange sterke, inntrengende advarselsord til oss mennesker om å vokte oss for å undervurdere den makt mørkets fyrste besitter. Til disse varskorop hører også det ord av apostelen Paulus.: «Ti vi fører ikke kamp mot kjød og blod, men mot fyrstendømmer og makter, mot ondskapens åndelige hær under himmelen.» (Efes. 6, 12.)

Burde ikke f. eks. de meddelelser man får på de spiritistiske seancer om livet i den annen verden bringe troende kristne til å forferdes? De står jo i absolutt strid med alt hva vår Herre og Frelser har lært oss om en kommende dom, om et liv i fortapelsens redsler for dem som ikke har nyttet nådetiden og et lykkens og salighetens liv for dem som her på jorden har fulgt Herrens nådekall? Nei, disse såkalte avdøde beretter ganske andre ting om livet etter døden enn Jesus Kristus og hans Kirke forkynner oss. Der er slett ikke tale om at det nuværende liv er avgjørende for en hel evighet — ingen tale om skjebner som dem Frelseren skildrer for oss i parabelen om den rike mann og Lasarus. Er der så ikke all grunn til å spørre om ikke disse meddelelser, forutsatt at de ikke kommer fra et mediums underbevissthet, stammer fra de onde ånder?

Blant våre i troen skilte brødre er der mange som med et overlegent smil avviser enhver tale en nesten utrolig etisk optimisme gjennom det moderne åndsliv. Man vil ikke mere høre noe om begreper som synd, sjelefare, straff, leilighet til synd, fristelse osv.

Hvorav kommer denne holdning overfor sannheter som vår Frelser og hans Kirke alltid har forkynt? Er det bare etisk lettsindighet? Nei, det er det neppe. Eller er det en reaksjon mot en sekterisk kristendomsforkynnelse som heller taler om synd og helvede enn om nåde og dyd? Eller er det en altfor naiv tillit til det godes kraft? Eller er det en flukt for det ondes problem i verden?

La det være som det vil. Ett er iallfall sikkert, nemlig at den kristendom Evangeliene forkynner ikke bare er tillit til Guds nåde og kraft, men tillike en hellig mistillit til en mørkets ånde verden. Kristendom er en levende bevissthet om at ikke bare ett, men to riker kjemper om vår sjel, så lenge vår livsdag varer. Den vet at det er satans farligste list å opptre som fredens og Guds rikets profet og menneskeslektens befrier. Derfor er vårt tids fornemme ignorering av det ondes makt en skjebnesvanger foreteelse.

Hva lærer da den gamle kristentro om disse ånders opprinnelse og foranledningen til at de ble menneskeslektens fiender?

Vi vet at i evige tider eksisterte Gud, opphøyet, lykkelig, men i absolutt ensomhet. Hverken jord eller himmel var til, og ikke et levende vesen åndet i det uendelige rom. Da besluttet Gud å bruke sin allmakt til å skape andre vesener som ble dannet etter hans bilde. Ved et eneste ord omga han seg med utallige skjønne og strålende engler. Disse var rene ånder uten legemlige organer som vi har dem og uten jordiske tilbøyeligheter. Skjønt den minste og ringeste av dem var utstyrt med rike og vidunderlige nådegaver, var de dog forskjellige, og der var rang og klasser, den ene over den annen. Vi vet ikke besemt hvor mange engler Gud skapte, men de hellige fedre som sto aposteltiden nær, hevder at deres mengder var talløse, langt tallrikere enn alle tiders menneskeslekter.

Også de onde ånder var bestemt til salighet. Gud skapte dem som han skapte oss til å bli evig lykkelige i himmelen. Men, likesom vi, skulde de først stilles på en prøve. Himmelen ble tilbudt dem, men betingelsen var lydighet og underkastelse. De skulde motta den som lønn for dyden. Det var den strålende og evige krone som de skulde kjøpe ved seieren over seg selv. Hvori besto no deres prøve? Man kan jo bare danne seg et usikkert skjønn over prøvens natur, og jeg skal derfor ikke innlate meg på en redegjøring for de helliges fedres gisninger. Kun så meget tør ansees som sikkert: de engler som ikke besto prøven syndet ved hov mot. Så delte englene seg i to partier. En tallos mengde, sannsynligvis henvend en tredjedel, nektet å ydmyke seg under Guds veldige hånd. I spissen for dem sto Lucifer. Han sa: «Jeg vil stige opp til himmelen og opphøye min trone over Guds stjerner. Jeg vil være den Allrhøgeste lik.»

Vi leser om dette opprør i den hellige Skrift: «Og det ble en stor kamp i himmelen: Mikael og hans engler kjempet med dragen, og dragen kjempet og hans engler. Men de kunde ikke stå seg, og deres sted ble ikke mere funnet i himmelen. Og den store drage ble styrtet ned, den gamle slange som kalles djevelen og satan, som forfører hele verden — han ble styrtet ned på jorden, og hans engler ble styrtet ned med ham» (Joh. Apenb. 12, 7—9). Således gjorde deres frivillige og hovmodige opprør dem fra engler til djeveler, berøvet dem Guds vennskap og omdannet hele deres natur.

Dette skjebnesvangre fall og den fryktelige straff som ble følgen av deres forbrytelse, fylte deres hjerter med bitterhet, avsky og hat til Gud. Men hvor ville og hevnjerrige de enn var, visste de dog at de ikke kunde angripe den Allmektige selv, men de kunde vise sitt hat til Gud ved å skade dem han elsket, og ved å nedbryte og ødelegge hans verk. De kunde angripe mennesket og friste ham til å gjøre felles sak med dem. Dessuten eggedes de ved den tanke at mennesket var deres rival. Var han ikke bestemt til å innta en plass i den samme himmel som de, på en så forsmadelig måte var blitt fordrevet fra? Ja, menneskene skulde jo endog bestige de samme troner som de ved sin skyld var gått glipp av! Opphisset av skinnsyk og misunnelse besluttet de da å føre

en stadig krig med hele menneskeslekten, å bruke sin makt og list og snedighet til å lokke mennesket til å synde, så Guds verk kunde bli forstyrret og mennesket fordømt likesom de og derved dele deres forferdelige skjebne. Og ve oss, stakkars mennesker! De falne engler har lett for å skade oss, dersom vi ved likegyldighet, sløvheter eller utroskap forspiller Guds nåde og beskyttelse. For de er langt mektigere enn vi, når vi er overlatt til oss selv. De er nemlig uendelig meget klokere og snedigere og mere forførende enn vi, og deres hat til Gud og dermed til oss er ubeskrivelig stort.

Naturligvis kan Gud holde dem innenfor de rette grenser, når han selv vil. Som vi lærer av Jobs bok, kan onde ånder ikke skade oss uten hans tillatelse. Men — som den samme bok også klart viser — tillater Gud djevlene innenfor visse grenser å bruke sin makt overfor oss. Han tillater dem å friste oss, å lede oss bort fra troens og rettferdighetens veg, hvis vi ikke forsvarer oss ved bønn og bot og stadig årvåkenhet. Derfor heter det: «Våk og be så I ikke skal falle i fristelse.» Gud tillater dette, fordi vi jo nettopp er her i verden for å bli prøvet og seire i prøvelsen. Vi kan ikke seire, hvis vi ikke kjemper, og vi kan ikke kjempe, hvis vi ikke har fiender å kjempe med. Gjennom kamp og strid og selvovervinnelse er det jo også at vår dyd og vårt mot blir prøvet og at vi blir sterke og tapre i Guds tjeneste.

Hvorledes frister no djevelen oss?

Det har vært tilfeller hvor en ond ånd har vist seg, men de er sjeldne. Det sedvanlige er at han søker å ødelegge oss ved suggesjon: han leser våre tanker og innvirker på dem, omtrent som en tankeleser kan gjøre det. På en snedig måte, likesom ved tankeoverføring, formår han å framkalle onde tanker og urene bilder i vårt sinn. Han egger våre lidenskaper, kaller alleslags onde følelser tillive: vrede, skinnsyke, vellyst, hevnjerrighet, hat osv. Hans bedragerier er grenseløse og hans ofre utallige. Hvis vi ikke holder oss nær til Gud og tar vår tilflukt til bønnen, til sakramentene og til de andre nådemidler, vil vi unngåelig falle som et lett bytte for de onde ånders list og skjendige snarer. For de kan skuffe selv den mest opplyste, hvis han ikke i all ydmykhet roper til Gud, hvis nåde alene kan frelse oss. Dette vet vi jo av hans egne ord til hans apostler: «Se, satan har begjært å sikte eder som hvete, men jeg ba for eder» og: «Uten meg kan I aldeles intet gjøre.»

Det er av stor viktighet at vi aldri glemmer at denne vår Frelses bitre fiende er i vår nærhet — han, om hvem den hellige Peter sier at han går omkring som en brølende løve og søker hvem han kan fortære. Ja, bevisstheten om at fienden alltid følger våre skritt og legger snarer for vår fot, burde være nok til å gjøre oss årvåkne og til å la hjerte og tanker ofte i dagens løp søke hen til Gud.

Ingen vet dette bedre enn den onde fiende selv. Derfor har han også, især i den siste tid, satt seg som mål å få menneskene til å glemme ham, ja til

endog helt å nekte hans tilværelse og behandle ham som gammel overtro. Det er en kjent sak at utenfor den katolske Kirke er det tusener som har hørt opp å tro på djevelens eksistens. Men vi katolske kristne som hylder den opprinnelige og fullstendige kristendom, vi vil alltid holde fast ved troen på at det vesen som vår Frelser og hans apostler aldri blir trette av å advare oss imot, er en ond makt som virkelig eksisterer.

Derav kommer det at djevelen og hans engler har fått en så stor makt og innflytelse i våre dager. For djeveler — dvs. virksomme, mektige onde ånder, eksisterer virkelig i talløs mengde, og vi må motstå og overvinne dem, om de ikke skal dra oss ned i evig forderv og ulykke. Guds inspirerte ord er meget klart på dette punkt, og hvis vi forkaster denne sannhet, da må vi forkaste hele Bibelen og dermed kristendommen. Hør bare hvordan den store hellige Paulus henvender seg til efesierne: «Ifør eder Guds rustning, så I kan være i stand til å motstå djevelens angrep.» Her hentyder apostelen uten tvil til en ytre fiende og ikke til en indre tilbøyelighet. I neste vers taler han enno tydeligere: «Vi har ikke bare en kamp mot kjød og blod, men mot fyrstedømmer og makter, mot verdens herrer i dette mørke, mot ondskapens åndelige hær under himmelen.» Det kan umulig tillegges disse ord noen annen mening enn denne, at der utenfor oss og rundt om oss er skarer av onde ånder som vil ødelegge oss, hvis vi ikke tar vår åndelige rustning på og «står imot, sterke i troen».

Men foruten disse utvetydige uttalelser kan vi også hente andre beviser fra Skriften, f. eks. beretningen om mannen som hadde en uren ånd og som ba Jesus om å fri ham fra hans elendighet. «Og Jesus sa: Far ut av ham, du urene ånd. Derpå sa han: Hva er ditt navn? Og ånden svarte: Mitt navn er legion, for vi er mange. Og åndene besvor ham å la dem fare ut i en hjord av svin som gresset i nærheten. Og Jesus tillot det. Djevelen fór derpå inn i denne hjord på 2000 svin som styrtet i sjøen, hvor de alle druknet.» Denne beretning viser oss klart at djevelene er skapninger som er ganske atskilt fra våre onde følelser og opprørske tilbøyeligheter. Den viser at de er selvstendige vesener som kan bevege seg fra et sted til et annet og fra en skapning til en annen. Med rette lærer derfor den gamle Moderkirke den dag i dag at de onde ånder «til sjelenes ulykke ferdes her i verden».

Når derfor visse folk som bedyrer sin kristendom med overlegenhet avviser enhver tro på at der eksisterer en personlig djevel og en mørkets ånde verden, da er dette intet annet enn uvidenhet i den hellige Skrift og elementær kristendom. Det er hos vår tids barn så altfor meget av dette som bare med en flott håndbevegelse tror å kunne blåse bort selv de mest tankevektige begreper og dermed anse den hellige grav vel forvart. Ja, hvis djevelen og hans rike bare var en forestilling om menneskenes anlegg til å personifisere begreper hadde laget istand og utstyrt med emblemer — da var det vår oppgave å søke dette bannlyst av tilværelsen. Men her dreier det

seg om en av de sværeste ting, nemlig spørsmålet om det onde, eller det som Skriften konsentrert kaller synd. Dette lar seg ikke le ut av verden. For vi står her foran noe, hvis virkninger vi hver dag kan iakttå i deres herjende forferdeligheter, selv om vi ikke kan komme helt til bunns i årsaksforholdet. Det er fort gjort å slå en strek over en av overtro hofteforvridd djevlefigur, men det er ikke noe videre tegn på tenkning, når streken ikke med det samme rekker ut over det onde selv.

Nei, det onde — synden — er tragedien i hele universet. Men hva er den da, og hvordan er den kommet inn i verden? Hvorfor har den fått lov til å utvikle seg med alt det ruinerende som den fører med seg? Ja, synden er vårt livs bitre erfaring. Den er det mørke punkt i alt som heter historie. Den går som den røde tråd gjennom all litteraturens behandling av mennesketyper. Den er realismen og naturalismen — et problem for vitenskapen og en gåte for filosofien.

Det er ganske sant at moderne tenkning søker å tilbakevise denne kristendommens oppfatning av synd som den kaller pessimistisk og anser for en frukt av misforstått religiøsitet. Denne påstand henger sammen med den endrede oppfatning av universet og menneskets stilling i det, slik som fysisk forskning, evolusjonslære, sammenliknende religionsvitenskap og bibelkritikk i det hele har ført det med seg. Mennesket blir her gjort til et vesen som gradvis har hevet seg fra dyriskhet, villskap og barbari opp til sitt nuværende intellektuelle og moralske standpunkt. Enhver tale om syndefall utelukkes her. Synden blir tvertom en nødvendighet, for så vidt som den blir midlet til å komme til sann kunnskap om seg selv. Hermed blir enhver moralsk lov i absolutt forstand opphevet. Den blir bare relativ, skifter karakter med de forskjellige menneskeraser, tidsaldre og omgivelser i det hele. Og hva blir samvittigheten? »Den er,» sier Schopenhauer, «en femtepart fordom, en femtepart innbildning, og en femtepart skikk og bruk.»

Men hva er dette i sin helhet? Det er en likefram fornektelse av absolutte sjelsverdier. Etikkk blir et vrengebilde av seg selv, grunnlaget for moralsk forpliktelse tilintetgjort.

Alvorsfullt lyder her Kristi og hans Kirkes varselrop: Lek ikke med mørkets makter og undervurder dem ikke! Den dag i dag driver de sitt skjebnesvangre spill på jorden og millioner av sjeler lar seg forføre av deres anslag. Hva enten de forleder en materialistisk slekt til å fornekte en oversanselig verden eller de på spiritistiske seanser kamuflerer seg som kjære avdøde ånder — ett er og blir deres mål: Sjelenes ødeleggelse, så de kan trekke dem med sig ned i det bunnløse dyp, hvor all tilværelses avfall samles i redslenes evige mørke.

Derfor vil vi forene oss med Guds hellige Kirke i den bønn som hver dag blir forrettet etter den stille Messe i tusener og atter tusener av katolske kirker: Hellige erkeengel Mikael, forsvar oss i striden, verg oss mot djevelens ondskap og list. Ydmykt trygler vi om at Gud må holde den onde i age, og

deg som er høvding for de himmelske hærskarer ber vi om at du, med den kraft som Gud har gitt deg, vil styrte i avgrunnen satan og de øvrige ondskapens ånder som til sjelenes ulykke ferdes omkring i verden. Amen.

Hos moderne jesuitter i Sverige.

Ved Iwan B.-W.

I tilslutning til de minneord om den avdøde jesuitter-general pater Wladimir Ledóchowski som var inntatt i forrige nummer av «St. Olav» bringer vi her en artikkel om ordenens nuværende representanter i Sverige.

Vi husker nok alle jesuitterpateren i «feltskärrens beretninger». Han var intelligent men hemningsløs, beredt til med dolk eller giftflaske fremme sin Kirkes interesser. Med prestekjolene slengende omkring beina og med et listig smil under bredskyggede hatter, strøk våre ungdomsbøkers jesuitter fram og tilbake gjennom Europa der de ved hoffenes skriftestoler og middagsbord hovedsakelig var beskjeftiget med å spinne lumske intriger for å bestemme folkenes skjebne. Likesom Polonius trivdes de med forkjærlighet bakenfor budoirenes tunge fløyelsdraperier, men unngikk i motsetning til denne som oftest å treffes av den hevne klinge.

I vårt eget land oppholdt det seg virkelig en tid en jesuitterpater som livnæret seg ved å lage rottefeller, til en dag hans underjordiske virksomhet ble avsløret og han ble jaget over grensen.

«I cellen stod munken och bakade sin gift.» Denne verslinje av Birger Sjögren avspeiler klart og populært hvordan svensken i sin alminnelighet tenker seg en ordensbroders livsoppgave. Ingen kan unngå å påvirkes av det selvironiske pust som slår oss i møte fra denne skildring av Richelieu-tiden.

Tidene forandres imidlertid og vi med dem. Om man i denne dag skulde spørre en gjennomsnittssvenske om det no finnes jesuitter i Sverige, så skulde han slå bort det hele med en spøk og leende svare nei. Hvor forbauset vilde han så ikke bli denne herr «Medelsvensson» (alm. benevnelse for gjennomsnittssvensken) hvis han en vakker dag ble innført i jesuitismens høgkvarter her i Sverige og fikk stifte bekjentskap med jesuitismen her i vårt land. Vi vil forsøke å gjengi noen av hans opplevelser ved et besøk i Sankta Eugénias kirke i Stockholm, hvor jesuitene her i Sverige har sin sentral.

«Herr Medelsvensson» presenterer seg selv med dette navn og erklærer åpent at han til tross for å være en ivrig protestant dog alltid streber etter å vise alle konfessjoner rettferdighet.

Jeg reiste for en del år tilbake meget utenlands i forretninger sier han, og passet da gjerne på å komme inn i kloster og fromme stiftelser. Mye av hva jeg der så og hørte fylte meg med aktelse og beundring. Jeg hadde lest den kjente pater Martindales skrifter og var derfor særlig interessert for jesuittene. Men til tross

herfor lærte jeg å kjenne denne ærverdige orden først her heime. Merkelig hvor verden dog er liten!

Sankta Eugénia kirke ved Norra Semdjegatan i Stockholm ble grunnlagt 1837, og er Sveriges eldste katolske kirke etter reformasjonen.

Kirken oppførtes hovedsakelig for å tilgodese de mange utenlandske katolikkers behov og disse dannet da den første katolske menighet i riket.

De prester som dengang hadde hånd om sjelesorgen var ikke tilknyttet noen munkeorden. Den 12. oktober 1879 inntrådte en stor forandring i denne henseende. Da ankom nemlig de første jesuitter til Stockholm, de første jesuitter med full rettighet til å øve fri virksomhet i Sverige. Vårt land er i dette henseende toleranter enn vårt norske broderfolk, der en paragraf i grunnloven el. s.k. jesuitterparagrafen forbyr ethvert medlem av Jesu Selskap å oppholde seg på norsk territorium.

Det er altså jesuitter ved denne kirke som «herr Medelsvensson» treffer sammen med. I den rommelige og vakre kirkesalen møter vi den vennlige broder Pätzold sier han. Han er berliner av fødsel, men no aklimatisert stockholmer og tilknyttet Jesu Selskap som legbroder. Broder Pätzold demonstrerer gjerne kirken for oss, men blir avbrudt av den humorfylte pater Meyer av hvem vi blir innført i den med kirken sammenbygde prestegården. No er vi i den svenske jesuitismens «høgborg», sammen med dens egentlige leder. Ingen kan vel formode at denne i det ytre så enkle mann er den katolske Kirkes provikar i Sverige, at han nest etter biskopen (som ikke er jesuitt) er den som har mest å si i den svenske katolske kirke. Intelligent og våken er han forvisst en verdig representant for sin orden. For øvrig er pater Meyer viden kjent også utenfor sin menighets grenser. Blant annet er det han som foresto de katolske foreningers oppmarsj på Stadion under «Svenska flaggdagen» hvor han i spissen for sine skarer defilererte forbi «Hans protestantiske majestet».

Men inn trer no Sankta Eugénias «kyrkoherde» (sokneprest), pater Wehner. Forfatter og meget veltalende unngår han ikke å fengsle gjennom sin charmerende elskverdighet.

«Ein tiefgrabender Geist» sier hans mange beundrende tilhørere og vi stemmer i så gjerne. Man merker dette så lett når man studerer de svenske katolikkernes avis «Katolska församlingsbladet» hvor det meste av innholdet er kommet fra pater Wehners penn. Det er også han som har påtatt seg hovedarbeidet med redigering, trykning og utgivning av samme avis, men har av beskjedenhets unnlatt offisielt å framtre som bladets redaktør og ansvarlige utgiver. Utallige er også de oppgaver som denne arbeidsmann har lagt på sin skuldre. Det er derfor mer enn forståelig at han så snart rekker oss hånden til avskjed og iler til sine mange andre gjøremål. Vi har altså tatt farvel med disse to vennlige jesuitter og får foretrede hos «pater superior», pater Rademacher. En «pater superior» betyr på svensk «den fornemste av fedrene». Til ham er de øvrige av jesuittene innenfor hans virksomhetskrets forpliktet til ubønnhørlig lydighet. Ordenens stifter Ignatius av Loyola innførte som bekjent en jernhard disiplin innen det verdensfavnende broderskap han skapte. Et par godmodige øyne blinker bak brillene og

med en håndbevegelse byr pater Rademacher oss å ta plass. Samtalen dreier seg om flyktning-hjelpen som er paterens spesielle kjælebarn — når han ikke blåser fløyte — for merkelig nok er pater Rademacher en fullkommen virtuos på dette instrument, som jo kommer særdeles vel til pass når det gjelder å forhøye gudstjenestens stemning eller når det blir spørsmål om underholdning ved det gemytlige samvær på menighetsfestene. Men pater superior har meget å stå i — rapporter og korrespondanse til ordenens sentraler i Tyskland og det øvrige utland hviler på hans dyktige hånd og hans sikre omdømme. Vi tar avskjed. I den bratte halvmørke trapp, hvor dagslyset kun sparsomt siler inn gjennom noen veldige vinduer med glassmalerier, møter vi en typisk representant for nordisk ungdom, den blonde pater Adelkamp. Det sies at jesuittene har et særdeles godt håndlag med ungdommen og pater Adelkamps virke blant dem peker i denne retning. I alt større og større flokker fylker den katolske stockholmsungdom seg omkring denne kjekke leder.

Dessverre kan vi ikke få treffe den lærde pater Gerlach sier «herr Medelsvensson» litt nedslått. Denne utmerkede mann er doktor både i det teologiske og det filosofiske fakultet og han befinner seg i Uppsala. En jesuitt i Uppsala! Ja og dertil en som målbevisst og nidkjært arbeider for å samle den akademiske ungdommen omkring sin ordens ideal. Spredte oppsett i «katolska församlingsbladet» likesom innlegg en gang imellom i dagspressen av yngre akademici tyder på at pater Gerlach allerede kan glede seg over en liten eliteflokk av pålitelige disipler. Man sier for øvrig at hans grundige lærdom har gjort ham etterspurt som rådgiver til de lærde forskere i «byen ved Fyrisån» når disse har klemst seg fast i noe vrient problem innen dogmatikkens eller kirkehistoriens område.

Jesuittene betrakter seg som de bevegelige tropper i Kristi armé. De setter alt inn på ethvert område hvor de tror seg å kunne gjøre nytte. I den svenske hovedstad konsentrere de seg på menighetsarbeid og da spesielt på skolene og omsorgen for ungdommen og dens oppdragelse, og her har de utrettet store ting. Men tro for den skyld ikke at de gjør minste vesen av seg. De praler slett ikke av at de tilhører den verdensomfattende jesuitterordenen og det er heller ikke mange svenske — ikke engang svenske katolikker — som vet at gemyttlige tyske prester ved Norra Smedjegatan er jesuitter.

*

Dette mitt besøk som jeg siden har latt følge av andre og av de små iakttagelser jeg har gjort på dette nevnte virksomhetsfelt, har overbevist meg om det grunnfalske i min ungdoms røverromanforestilling om jesuittene, slutter herr Medelsvensson. Jesuittene er alminnelige mennesker, kloke og med rolig omdømsevne. De opptrer som alminnelige mennesker og deres samtaler er som alminnelige folks. De redselsfulle rekvisita hvormed min ungdoms fantasi i fordums dager utrustet disse ordensbrødre, er håpløst umoderne og hører mere heime i et teatermuseum enn i virkeligheten.

Og det skal være sikkert og visst at nettopp i virkeligheten arbeider de moderne jesuitter!

Din messe og ditt liv.

(Forts.)

OFFERTORIUM. VANNDRÅPEN.

Samtidig som presten, har du no forberedt ditt hjerte og ditt sinn.

Hva skal du no gjøre?

Det samme som Jesus i nattverdsalen, skjærtorsdag aften. Jesus tok brød og vin og ofret det til sin Fader.

Presten tar brød på et lite gyllent brett som vi kaller for «patena».

Han tar også vin. Han heller den i kalken.

Har du lagt merke til at presten også heller — hva Jesus ikke gjorde skjærtorsdag aften — en vanndråpe i vinen i kalken?

Denne vanndråpe representerer ditt liv som tilføyes den gave som Kristus bringer av sitt liv.

Denne vanndråpen i vinen i kalken, er billedet på den forening som består mellom hele menneskeheten og Jesus, menneskenes Forløser. Den er billedet på foreningen som består mellom deg, du kristne sjel, du som er i ferd med å ta del i messen og din store brors sjel, Jesus Kristus.

Tenk over den symbolske betydning av dette. Denne vanndråpen i vinen vil om et øyeblikk bli til Jesu blod, likesom vinen.

Og tenk på at det er ditt liv som denne vanndråpen representerer: Ditt daglige arbeid med dets anstrengelser og tilfredsstillelser, ditt familieliv, dine tårer, dine gleder, ditt apostolat, din oppofrelse, din møy, dine lidelser, det er alt dette som er lagt i kalken og som — ved foreningen med Jesu offer — vil bli guddommeliggjort, likesom vanndråpen blandet i vinen blir til Kristi blod.

På en viss måte vil ditt liv bli Jesu liv: dine gleder, dine anstrengelser, dine lidelser blir til Jesu gleder, anstrengelser og lidelser. Tenk på det, lev disse sannheter og du vil elske din messe og hver uke under søndagsmessens offertorium vil du med vanndråpen overgi Jesus Kristus hele ditt liv som menneske og ditt liv vil bli guddommeliggjort.

Enno mer. I den målestokk det er mulig for deg, må du ofre og legge alle dine brøders liv og anstrengelser — enten de er kristne eller ikke — i kalken, for at også deres liv — hvis det er mulig — får en guddommelig verdi.

For under messen må du ikke et øyeblikk slippe tanken på den store mengde mennesker, menn og kvinner og barn som lever, arbeider, strever, lider og dør uten å kjenne Kristus.

Tenk på alle som strever tungt og på alle som er uvirksomme på grunn av arbeidsløshet. Deres byrde er vissnok enno tyngre å bære. Tenk på de ulykkelige som lever i de usleste boliger, tenk på de syke og de foreldreløse. Tenk på de folk som no — i denne stund — er et bytte for røveri, krig og hungersnød.

Forestill deg et øyeblikk i tanken hele den universelle smerte, menneskelivets daglige slit, de lidelser som tusener utholder i sitt legeme, i sitt hjerte, i sin sjel.

Og alle disse mennesker som er dine brødre, og likesom du forløste av Kristus, hva får de ut av sine lidelser? Ser de i lidelsen annet enn en gold grusomhet eller en ubønnhørlig skjebne? Forstår de at lidelsen er en rikdom og bryr de seg om å tenke på det? De bortosler livets smerter eller de gjør dem større ved ikke å trakte etter annet enn ære, fornøyerse og penger!

(Forts.)

Hechjemme —

Oslo. På O.K.Y.s generalforsamling 16. januar var det 24 medlemmer til stede, samt direktøren pastor Sund, og pastor Duin. Etter at årsberetning og -regnskap var forelagt og funnet i orden, gikk man over til valget, som endte med at Rolf Sand enstemmig ble gjenvalgt som formann og at Finn Barra, Kjell Ruyter og Johannes Bruce ble valgt til styremedlemmer. På første styremøte ble hvervenerne fordelt slik at Finn Barra ble kasserer, Kjell Ruyter viseformann og Johannes Bruce sekretær. Det nye styre er på en unntagelse nær det samme som det som fungerte i høstsemesteret. Suppleanter ble Thorfinn Juell og Stein Moen, henholdsvis 1. og 2. Etter valget redegjorde sekretæren for 3 innkomne forslag til lovendringer. 2 av dem var fra formannen og angikk opptagelsesvilkårene og styrevalget. 1 forslag var av æresmedlem Chr. Christensen. Etter en del diskusjon ble forslagene vedtatt, to av dem enstemmig. Etter å ha konstatert at ingen hadde noen flere uttalelser å komme med på generalforsamlingen, holdt formannen en ypperlig tale som vi skal referere enkelte avsnitt av: Formannen var ikke helt fornøyet med det religiøse liv i O.K.Y. «Foreningen er ingen selskapsklubb, nei den er en religiøs forening, og det religiøse skal være hovedsaken i foreningen. Det er ingen ting som heter at det er for mye religiøst på et møte eller i en avis.» I den sammenheng kom han inn på felleskommunionen: «Når det ved felleskommunionen i dag morges var så relativt få til stede, så er dette rent ut sagt elendig. Det er en ynglings første plikt å møte fram til de månedlige felleskommunioner. Men disse felleskommunioner er et minimum. En yngling bør gå til kommunion flere ganger i måneden. De som har tid og anledning til det bør også av og til gå i otte-messen om hverdagene. — Videre kom han inn på Vikariatets 100 års jubileum. Til det vilde han få i stand en åndelig blomsterbukett, bestående av oppofrede kommunioner, overvarte messer og bønner og rosenkranser, som en gave fra O.K.Y. til biskopen. — Til slutt sa formannen at han håpet og trodde at O.K.Y. i det kommende år vilde fortsette den fremgang det hadde hatt i det siste, slik at det helt kan komme ut av det dødvannet som den unektelig hadde ligget i de siste årene før. «Og det kan den om medlemmene bare slutter opp om foreningen!» Etter å ha takket det gamle styret for godt samarbeid ga så formannen ordet til direktøren, pastor Sund, som holdt en anslående tale, hvor han bl. a. sluttet seg til helt til formannens ord. Direktøren takket også det gamle styre for godt samarbeid i året som gikk, og ønsket det nye fortsatt godt samarbeid. Siste taler var æresmedlem Chr. Christensen som sluttet med sin appell fra nyttårsfesten: «Vær ynglinger, vær katolske ynglinger!» — Etter at formannen kl. 21.50 hadde erklært generalforsamlingen for hevet, fortsatte man utover aftenen med bevertning, sang og spill:

Surre.

Oslo. Teatergruppen avholdt generalforsamling mandag 18. ds. Med den relativt store tilslutning som gruppen kan glede seg ved, var det forbausende få som var møtt fram. Til belønning fikk da også disse trofaste og interesserte en ualmennelig livlig og hyggelig kveld — til tross for at temperaturen i foreningslokalet ikke nettopp virket stimulerende på ens åndskrefter. Ved styrebordet presiderte Kr. Tangstad som gruppens målbevisste og energiske formann.

Til stede var for øvrig nestformannen Inger Louise Abrahamson, sekretæren Alf. Taast, kasserer Erl. Mikkelsen og styremedlem Rolf Sand — samt revisoren Chr. Christensen. Også pastor Duin hadde inntatt sin plass ved styrebordet. Etter at Tangstad hadde budt velkommen leste sekretæren opp en ualmennelig fyldig og velskrevet årsberetning, hvorav det fremgår at det var blitt avholdt 8 styremøter og 8 forestillinger med to premierer. Som instruktør fungerte Inger Louise Abrahamson og en del av medlemmene hadde tatt undervisning i stemmebruk hos frk. Adelaide Jørgensen. Sekretæren hadde røktet vervet som regissør og til dekorasjonene hadde man hatt utmerket assistanse av Karsten Kristensen og Rolf Østbye. Som suflører hadde fru Arnesen og frkn. Gerd Olsen og Rustad fungert — frk. Olsen tillike som sminkør mens frk. M. Bang hadde vært frisør. Årsberetningen ble godtatt, likeledes regnskapet som ble opplest av kassereren. Derpå gikk man til valg. Hele styret mottok gjenvalg med unntagelse av Rolf Sand som fant å måtte vie sin tid og sine krefter udelt til O.K.Y., hvis formann han er. I hans sted innvalgte frk. Marie Rasmussen. Til regissør valgtes Kjell Ruyter, mens frk. Rasmussen ble valgt til garderobesjef. Til revisor gjenvalgtes Chr. Christensen. Etter at forskjellige interne anliggender var blitt drøftet sluttet generalforsamlingen av, og ved en liten varm materiell forpleiningspause samlet man krefter til å fryse videre under den kunstneriske underholdning. Det var stemmebrukselevener som var i ilden — eller derved ga oss tilhørere så megen varme at ingen fortrod at han eller hun var blitt. Man hørte med en gang at den utmerkede talepedagog frk. Adelaide Jørgensen har den gnist som kan få elevenes evner til å flamme opp. Det kom klart til syne ved oppførelsen av julekomedien og enno klarere no hvor de oppfrende skulde virke alene gjennom stemmen, uten støtte av ytre hjelpemidler. Både Erl. Mikkelsen, Else Tangstad, Mosse Bang og Alfr. Taast samt Marie Rasmussen skilte seg fint og nydelig ved de betrodde oppgaver. Med en takk fra formannen til styre og medlemmer, og fra disse ved Chr. Christensen til ham som med så oppfrende interesse går opp i gruppens arbeid, sluttet den innholdsrike kveld.

Stabekk. St. Olavslaget har i 1942 avholdt 9 alm. moter og 2 fester. Nemlig: Jesuhjerte-festen og juletreffest. Vi har hatt mye god underholdning på motene, flere interessante foredrag. Pater Rommelse har holdt 2 foredrag m. lysbilder, et om: «Pave Pius den XII», og et om: «Prestekapet». Pastor Sund: «St. Patrick», Irlands nasjonalhelgen. Pater Lutz: «Lourdes». Herr Gustavsen: «Kirkeruinene i gamlebyen». Disp. Marcussen: «Fagnan». Forhenv. lærer W. Jacobsen: «Bastø guttehjem». Pastor Hogenes: «Norge og de katolske minner». — Musikalsk underholdning har vi hatt av pianisten Norheim, herrene Østbye og Jørgensen og herrene Christensen og W. Olafsen. Dessuten har vi hatt sang av frk. Sommerfeldt-Jacobsen og deklamasjon og opplesning av 2 medlemmer. — Til tross for «mørketiden» og dårlige fremkomstmidler har motene vært godt besøkt, og stemningen jevnt over god. St. Olavslaget har i året som er gått opprettet et bibliotek (ca. 50 boker) av norske katolske boker. — Styret har bestått av soknepresten, pater Rommelse, W. Olafsen, formann, frk. B. Sævig, kas. og S. Try, sekr. — Juletreffest 3. jan. ble holdt i tilslutning til festandakten kl. 5. Deretter begå vi oss ned i prestegården, som for anledningen var festlig pyntet. De voksne og ikke minst barna ble i feststemning da form., herr Olafsen, ønsket velkommen og holdt en tale om julenissen som skulde komme. Så fikk vi sang av frk. Duscheck, akk. av frk. Johannessen. Deretter gikk vi rundt juletreet. Der var dekket et stort langbord til barna, og de koset seg da der ble servert sjokolade og kaker (moder Augustinas hjertelag). Barna satte seg så på et teppe på gulvet. Det brant lystig i ovnen og frk. Johannessen hadde snart alle med seg i «eventyrland». Alle fulgte spent med. — Så gikk vi voksne til bords. Endelig kom julenissen med epler og papirhatter som han delte ut. Det brakte liv i leiren. Soknepresten var utrettelig, han spilte og det vekslet med leik og «gang» rundt treet. — Festen sluttet ved 9.30-tiden. Vi dro hver til vårt med takk i hjertet for også denne hyggelige Stabekk-kvelden.

Skr.

Tønsberg. Med glede og takknemlighet kan vi se tilbake på julehøgtiden som no er over, og som neppe engang før har vært så vakre kirkefester hos oss som denne gang. For det var opplevelser for alle og enhver som har kunnet overvære disse festlige gudstjenester. Men, det kunde heller ikke være annerledes når vår kjære sokneprest, pastor Josef Heiss og herr professor Riedel arrangerer det hele. — I midnattsmessen oppførte hr. professor Riedel med sitt fremragende sangkor, den store «Pastormessen» op. 24, av K. Kempter for en mer enn overfylt kirke. Det var sann juleglede å kunne se at alle trosfeller som var i midnattsmessen, tok del i menighetens felleskommunion. — Nyttårsdag hadde vi den glede å ha pater Lutz fra Oslo blant oss. Vi vil her benytte anledningen å rette en varm og hjertelig takk til pater Lutz fordi han besøkte oss og for hans to dype og oppbyggende prekener han holdt her den dag. — Den 1. januar sang koret under høgmessen «Orgelsolemessen» for soli, kor og orgel, av W. A. Mozart, og deretter det store «Te Deum» av W. A. Mozart. Begge disse framførelsene var prestasjoner av enestående art, som vitner om vårt sangkors dyktighet og om *kunstneren*, hr. prof. Riedel. — Også til søndag 10. januar var kirken fullt besatt. Denne gang fikk vi høre «Missa i G-dur» av Franz Schubert. Også denne komposisjon stilte store krav, både til koret og til solistene og ikke minst til organisten. Men også denne framførelsen var praktfull, og både koret og dets ledelse har all ære av disse prestasjoner. Her må vi få lov til å rette vår alles inderligste takk til hr. prof. Riedel for alle de gripende høgtidstimer han skjenker oss, og for de sjelelige opplevelser han bereder oss, både når han opptrer med sitt kor, og når han med sitt kunstnerisk fullødig orgelspill gir kirkemusikken et bedende og oppløftende preg. For det skal han ha den hjerteligste takk fra oss alle. Og vi ønsker og ber at Gud også i 1943 måtte velsigne hr. prof. Riedel og hans arbeid og strev som han utrettelig fullfører til Guds ære og i kirkens interesse. Likeledes takker vi også sangerne så meget for alt det skjønne de presterer og for all den glede de bereder oss alle ved sin uegennyttige og offervillige innsats. En særlig takk fortjener frk. Randi Engevik, som i sin egenkap som sopransolist, med sin sølvklare stemme bidrar til disse høgtidstimer, og som alltid stiller seg villig til korets disposisjon, og derved er blitt en uunnværlig kraft for sangkoret. Endelig må vi få lov til å takke så meget vår kjære hr. pastor Heiss for alt det gode han har gjort for oss i det året som er gått. Vi vil takke ham både som sjelesørger, som prest og ikke minst for hans kjærlige og vennlige sinnelag mot alle. Måtte det være forunt ham et langt og vel-signelsesrikt virke hos oss i Tønsberg.

E. O.

- og derute.

St. Ansgarskirken i København feiret med stor høgtidelighet sin hundreårsdag i høst, idet den ble vigslet og tatt i bruk Allehelgensdag 1842. I den anledning har menigheten utsendt en meget vakker og instruktiv publikasjon, redigert av Johs. Hansen, som forteller kirkens historie gjennom disse hundre år — idet den dog lar historikken gå meget lengre tilbake, da kirkens menighet jo er meget eldre enn selve kirkebygget, fordi den kan føres tilbake til de katolikker som ca. 1640 søkte til de ved det danske hoff attasjerte katolske diplomaters privatkapeller.

De hadde det ikke lett disse katolikker. Reformasjonen gikk hardt fram — som det skrives i boken: «Det kom strenge tider for den gamle Kirke som gjennom syv århundre hadde båret folkets åndelige liv, tårnet by og land med kirker og ytet den største innsats i kulturelt og sosialt virke. Kirkene ble inndradd under den nye kirkeordning, klostrene lukket, geistligheten avsatt og katolsk gudstjeneste på det strengeste forbudt. Danmark ble ved maktbud tvunget til å skifte religion, og menigmann har vel neppe forstått hvor tidens bevegelser bar hen før den store overrumpling inn-

traff. Det er klart at katolisismen ikke med et slag kunde utryddes.»

Tross en forsvarlig kinesisk mur av lover og forordninger til vern mot en katolsk gjenreisning ble katolisismen dog ikke noen gang helt utslettet eller grensene sperret for den. De katolske lærde skoler i utlandet hadde et stort vitenskapelig ry og mange studerende søkte til dem og ikke så få vendte heim som katolikker. Dessuten fant det — navnlig etter tredveårskrigen — en sterk innvandring sted av kunstnere, håndverkere og handlende, og de katolske elementer blant disse la grunnen til nye menigheter. Imidlertid mislyktes de forsøk som utsendte prester, særlig dominikanere og jesuitter, gjorde på å få utrette noe effektivt for disse menigheter som måtte leve uten messe og sakramenter — de måtte vende heim med uforrettet sak. Hjelpen kom ved de særrettigheter som diplomater den gang som no fikk tilstått og hvoriblant hørte for de katolskes vedkommende retten til å ha privatkapell. Således kom på full lovlig måte katolske prester til landet for å betjene disse kapeller og de i landet boende trosfeller fikk derved fristeder for sin religionspraksis.

De første gesantskapskapeller ble opprettet ca. 1640. Den egentlige gjenoppretning av en katolsk menighet skjedde dog først i 1648 ved den spanske sendemann grev de Rebo-dello, som gjorde gesantskapskapellene til institusjoner man måtte regne med. Etter ham overtok den franske sendemann ledelsen og derpå den østerrikske. Det ble derfor det østerrikske gesantskapskapell som i 1764 flyttet ut i Bredgade og som der fant et blivende sted som selvstendig gudshus. Og der reiste St. Angarskirken seg, hvis hundreårsdag no er feiret med stor glede, ikke minst fordi den ved proklamasjon av den nuværende overhyrde biskop Th. Suhr i 1941 er blitt opphøyet til å være «hele det danske Vikariats Hoved- og Moderkirke i Lighed med en Domkirke — med alle de Rettigheter, Privilegier og særlige Æresbevisninger, der enten ifølge Kirkeloven eller i Medfør av lovlig hævdunden Sæd og Skik tilkommer slige Kirker og de til samme knyttede gejstlige Personer —». Biskopen er i øvrig selv kirkens sokneprest.

Blant kirkens skatter er en autenisk relikvie: kraniet til pave Lucius I, som ble halshogget i Rom 254. Kraniet ble ca. 1100 ført fra Rom til Roskilde domkirke hvor det hørte til kirkens dyrebareste klenodier og i mer enn 400 år hadde sin plass på høgalteret i et prektig relikviegjemme. Dette forsvant som så meget annet i reformasjonens bildestorm, men kraniet unnagikk tilintetgjørelsen og kom i 1665 på det kgl. kunstkammer hvorfra det overgikk til Nationalmuseet. Etter at direktøren Thor Lange hadde reist en bevegelse til gunst for de gamle relikvier, tok Johannes Jørgensen spørsmålet opp om å overlate de av dem som no hadde en for folkebevisstheten verdiløs plass i museer o. l. til de katolske menigheter som vilde sette pris på dem. Og resultatet ble bl. a. at dette kranium til den 22. pave, Sjællands stifts vernehelgen, atter fikk en verdig plass. Biskop van Euch lot utføre et nytt herlig relikvieskrin som har fått sin rette plass i St. Ansgarskirken. Heftet som er gjennom-illustrert, bringer foruten kirkens historikk mange interessante meddelelser om menighetens utvikling og forhold gjennom de hundre år.

Averbode brent. Det 800 år gamle abbedi Averbode i Belgia er nesten helt nedbrent 30. desember. Det tilhørte Præmonstratenserordenen og ilden oppsto i taketasjen over refektoriet, mens prestene og brødrene var til vesper i klosterkirken kl. 3. Kirken og en del av klostrets eldste bygninger er heldigvis blitt reddet, men uerstattelige verdier er strøket med, bl. a. fordi det store kostbare bibliotek ble luenes bytte. Likeledes brente alle cellene, refektoriet, kjøkken m. m., så de ca. 100 prester, fratres og brødre er uten tak over hodet.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.